

Використані матеріали:

1. Лапач В. А. Система объектов гражданских прав: теория и судебная практика / В. А. Лапач. – С.-Пб.: Изд-во Юридический центр Пресс, 2002. – 544 с.
2. Шимон С. І. Теорія майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин : Монографія / С. І. Шимон. – К. : Юрінком Інтер, 2014 р. – 664 с.
3. Латыев А. Бездокументарные ценные бумаги и деньги как объекты вещных прав / А. Латыев // Российская юстиция. – 2004. – №4. – С. 54 – 56.
4. Федотов Д. В. Бестелесное имущество в гражданском праве : Монография. – М. : ИНФРА–М, 2014. – 154 с.
5. Саванець Л. М. Перехід прав за бездокументними цінними паперами : цивільно – правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Саванець Людмила Михайлівна. – Львів, 2013. – 207 с.

Уразова Г. О., аспірантка кафедри цивільного права №1 НЮУ ім. Я. Мудрого

ВІДМОВА СТОРІН ВІД ЛЦЕНЗІЙНОГО ДОГОВОРУ ЯК ЗАХИСТ СВОГО ПОРУШЕНОГО ПРАВА

Категорія відмови є дуже поширеною у зобов'язальному праві, що обумовлено, *по-перше*, особливостями правовідносин, які ним регулюються; *по-друге*, нормою ст. 525 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України) якою хоча й встановлюється заборона на односторонню відмову від зобов'язання або зміну його умов, але допускається виключення шляхом закріплення за учасниками цивільних правовідносин права відмовитися від зобов'язання або змінити його умови у випадках, коли це передбачено договором або законом.

Інакше кажучи, суб'єкти цивільних правовідносин, укладаючи договір, можуть застерегти в ньому право всіх чи будь-якої зі сторін вчинити односторонню відмову від зобов'язання або вдатися до односторонньої зміни його умов. Як зазначає В. В. Вітрянський, «ті, хто володіють правом за власною волею укласти договір, повинні бути вільними й у питаннях про його припинення чи зміні окремих договірних умов» [1, с. 608].

Відмова від зобов'язання може бути передбачена й законом. Аналізуючи норми Книги п'ятої ЦК України «Зобов'язальне право», в яких

міститься категорія односторонньої відмови, можна зазначити, що підстави та умови її застосування різняться. Так, право односторонньої відмови може бути пов'язано з: наявністю певних обставин (ч. 1 ст. 665, ч. 1 ст. 724, ч. 1 ст. 766, ч. 4 ст. 844 ЦК України та ін.), власним розсудом сторін (ч. 3 ст. 702, ч. 4 ст. 849, ч. 1 ст. 790, ч. 2 ст. 1008 ЦК України та ін.), дотриманням певних умов (ч. 2 ст. 763, ч. 1 ст. 825, ч. 1 ст. 935 ЦК України та ін.) та ін. Проте найбільш поширеною підставою застосування права на односторонню відмову від зобов'язання або односторонню зміну його умов є порушення контрагентом за договором своїх зобов'язань.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 1110 ЦК України ліцензіар може відмовитися від ліцензійного договору у разі порушення ліцензіатом встановленого договором терміну початку використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензіар або ліцензіат можуть відмовитися від ліцензійного договору у разі порушення другою стороною інших умов договору. Наприклад, якщо останньому за ліцензійним договором надана виключна ліцензія, то з боку ліцензіара порушенням умов такого договору буде вважатися використання об'єкта права інтелектуальної власності у сфері, що обмежена цією ліцензією, або видачі ним іншим особам ліцензій на використання цього об'єкта у зазначеній сфері.

Таким чином, право на відмову, що закріплено у ч. 2 ст. 1110 ЦК України є одним із можливих правових наслідків порушення зобов'язання (п. 1, ч. 1 ст. 611 ЦК України). Проте, правові наслідки порушення зобов'язання є неоднорідними. Вони різняться своєю юридичною природою, метою, умовами, суб'єктом і порядком їх застосування. Важливе практичне значення має розподіл правових наслідків порушення зобов'язання на міри цивільно-правової відповідальності та інші міри захисту суб'єктивних цивільних прав. Одностороння відмова від зобов'язання не належить до мір цивільно-правової відповідальності, оскільки остання застосовується за наявності умов цивільно-правової відповідальності, однією з яких є вина. Особливістю першої, відповідно, є можливість застосування до сторони, яка порушила зобов'язання незалежно від наявності останньої.

Основною метою здійснення права на односторонню відмову як міри захисту суб'єктивних цивільних прав є зниження економічних втрат потерпілої сторони, викликаних порушенням договору. Тобто, якщо у зв'язку з порушенням умов ліцензійного договору для сторони, уповно-

важеної на відмову (ліцензіара або ліцензіата), подальше збереження договірних відносин стає не вигідним, у неї з'являється можливість при своєчасному припиненні чи зміні договору максимально компенсувати свій договірний інтерес іншими засобами. Зокрема, вона має можливість пред'явити до порушника вимогу про відшкодування збитків. Так, відповідно до ч. 1 ст. 34 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [2] сторона, яка не виконала або неналежним чином виконала зобов'язання за авторським договором, зобов'язана відшкодувати іншій стороні всі збитки, в тому числі упущену вигоду.

Таким чином, право односторонньої відмови від ліцензійного договору у випадку порушення його умов, є захистом потерпілої сторони своїх інтересів, а тому не позбавляє її права на відшкодування збитків.

Використана матеріали:

1. Брагинский М. И., Витрянский В. В. Договорное право. Книга первая: Общие положения: Изд. 2-е, испр. – М.: «Статут», 1999. – 848 с.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

Ханієва Ф. М., здобувач кафедри цивільного права №1 НЮУ ім. Я. Мудрого

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВКЛАДУ ДО ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Призначення вкладу до господарського товариства — сформувати або збільшити його статутний (складений) капітал. Адже саме за рахунок внесків учасників (засновників) товариства він і формується. Тому, розуміння сутності вкладу, вимог чинного законодавства України щодо вкладів потребує належної наукової уваги. Так, статутний (складений) капітал є майновим мінімумом або базисом господарського товариства. А вклад до нього — основним джерелом його формування (збільшення), яке становить майно (в широкому розумінні), що засновник (учасник) передає у власність (користування) господарському товариству як частину для сукупного цілого з метою отримання корпоративних прав. «Вкладати» — це «investimus» (лат.), а «вклад» — «collationem». Часто